

zgodovina vpliva na muzejske razstave in eksponate in kako se lahko uporabi v radijskih in televizijskih programih ali gledaliških izvedbah. Ko so intervjuji zaključeni, pa avtor meni, da obstaja veliko možnosti za njihovo kreativno predstavitev, npr. z interpretativnimi plesi in drugimi javnimi nastopi.

Vsem poglavjem so na koncu dodani predlog nadaljnega branja in različne spletne strani o ustni zgodovini. Priročnik dodaja tudi *Splošna načela in praktične napotke za ustno zgodovino* Društva za ustno zgodovino v Združenih državah Amerike in primere vzorčnih obrazcev za pripravo soglasij in dogovorov z intervjuvanci. Na koncu je obsežen seznam bibliografije na temo o ustni zgodovini (teorija, metodologija, spominske študije, videointervjuji, poučevanje z ustno zgodovino) in internetnih virov, ki so razdeljeni po državah in tematikah.

Avtor Donald A. Ritchie se zaveda, da generacije minevajo in da bodo prihodnji raziskovalci odvisni od tega, kako so bili intervjuji zbrani, obdelani in shranjeni v arhivih. Sprašuje se: »Kako bodo presodili delo ustnih zgodovinarjev? Ali bo današnja ustna zgodovina vplivala na pisanje o preteklosti ali bo zavržena kot površna in odvečna?« (str. XIV). Meni, da bi morali ustni zgodovinarji bolj razmišljati o svojem delu, ki ga bodo zapustili za prihodnost (prav tam).

Posebnost priročnika je njegova zasnova, saj je sestavljen iz vprašanj in odgovorov, ki jih podaja avtor in odražajo spremembe v praksi ustne zgodovine. Zato je uporaben za vse bralce, ki iščejo odgovore na določena vprašanja. Ker vključuje praktične nasvete in smernice za načrtovanje projekta o ustni zgodovini, za vodenje intervjujev, snemanje videoposnetkov, shranjevanje zbirk ustne zgodovine v arhivih in knjižnicah ter za poučevanje in predstavitev ustne zgodovine, je osnovni priročnik za raziskovalce začetnike. Primeren je tudi za učitelje in učence v osnovnih ali srednjih šolah, saj korak za korakom ponuja nasvete in razlage, kako ustvariti ustno zgodovino za prihodnje generacije.

Dr. Danijela Trškan

MATIJA ČREŠNAR IN ŠPELA KARO (UR.)

RAZISKUJMO ŽELEZNO DOBO

Ljubljana: Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije in Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, 2019, 24 strani

Raziskujmo železno dobo je prva publikacija, ki je nastala v okviru projekta *Iron-Age-Danube* (*Interreg Danube Transnational Programme 2014–2020*), ki je potekal od 1. 1. 2017 do 30. 6. 2020. Projekt *Iron-Age-Danube* s polnim naslovom *Monumentalizirane krajine starejše železne dobe v porečju Donave* je bil del evropskega mednarodnega programa Podonavje. Projekt je vključeval raziskovalce iz petih držav: Slovenije, Slovaške, Madžarske, Hrvaške in Avstrije. Osredotočal se je na monumentalne arheološke krajine starejše železne dobe oz. obdobja med približno 9. in 4. stoletjem pred našimi štetjem na območju Podonavja. Več informacij o celotnem projektu je na voljo na spletni strani: <http://www.interreg-danube.eu/approved-projects/iron-age-danube>.

Publikacija *Raziskujmo železno dobo* je namenjena otrokom oz. mladim, ki se želijo seznaniti s ključnimi značilnostmi obdobja železne dobe. Vključuje veliko fotografij in risb, s pomočjo katerih se seznanijo s časom in halštatsko kulturo s poudarkom na lončenih predmetih (kot so na primer bronaste posode, imenovane situle, posode z bikovimi glavami in idoli ali predmeti, ki so se uporabljali pri kuhi ali v verske namene).

Mladi bralci se s pomočjo publikacije lahko naučijo, kako delajo arheologi, še posebej kako vedo, ali bodo kaj našli. S tem namenom je opisana metoda aerofotografiranja in uporaba laserske snemalne naprave. Seznanijo se z arheološkim izkopavanjem v besedi in sliki, kjer spoznajo pomen stratigrafskih plasti, postopek izkopavanja ter najpogosteje uporabljeno orodje in tehnično opremo, ki jo arheologi uporabljajo pri svojem delu. Seznanijo se z načinom življenja v železni dobi, kjer spoznajo način pridelovanja, kmetovanja in prehranjevanja ter njihovo bivalno kulturo. K temu je dodan tudi recept za pripravo lešnikovih palačink s sestavinami, ki so jih uporabljali tudi železnodobni ljudje. Publikacija opisuje postopek izdelovanja oblačil z ročnimi vreteni, statvami in preprostimi tkalskimi deščicami ter razlike med oblačilno kulturo žensk in moških v železni dobi. S slikovnim in besednim opisom gomil pojasnjuje, kakšni so bili pogrebni običaji. Mladi bralci se seznanijo z eksperimentalno arheologijo in spoznajo način, kako so s pomočjo grafitu krasili železnodobne lončene posode. Priročnik opisuje opremo in orožje halštatskih bojevnikov. Kot ključna orožja pri lovu in med bojevanjem so bojevniki uporabljali lok in puščice, kopja, sulice, bojne sekire in meče. Omenjeno bojovniško opremo, ki predstavlja tudi statusni simbol bojevnika tistega časa, arheologi največkrat najdejo v knežjih gomilah.

Poleg slikovnega gradiva in spremnega besedila publikacija predlaga tri vrste delavnic za učence, in sicer izdelovanje loka in puščic, okrasitev tkanine s pomočjo pečata iz gline in izdelavo bralnega znamenja z geometrijskimi motivi, ki so bili značilni v starejši železni dobi. Publikacija je lahko zanimiva dopolnitev pri pouku zgodovine v osnovnih šolah, zlasti v 6. ali 7. razredu pri uvodnem učenju o starejši železni dobi.

Publikacija je v več jezikih na voljo v elektronski obliki na: http://www.interreg-danube.eu/uploads/media/approved_project_output/0001/37/131b4d5e155f92181adaac904c68833c4bf0c0f.pdf.

Dr. Danijela Trškan, Špela Bezjak, asist.

ŠPELA KARO, ANJA VINTAR IN
MATIJA ČREŠNAR (UR.)

USTVARJAJMO ŽELEZNO DOBO: IZOBRAŽEVALNE DELAVNICE IN MUZEJSKI PROGRAMI PROJEKTA *IRON-AGE-DANUBE*

Ljubljana: Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije in
Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, 2019, 108 strani

Publikacija *Ustvarjajmo železno dobo* vključuje različne delavnice, ki so jih sodelavci projekta *Iron-Age-Danube* (Interreg Danube Transnational Programme 2014–2020) pripravili v okviru izobraževalnih delavnic in eksperimentalno-arheoloških vsebin za muzejske obiskovalce. V muzejih, arheoloških parkih in šolah so jih tudi preizkusili na mlajši generaciji učencev. Ker so bili odzivi učencev in učiteljev zelo pozitivni, so se odločili, da jih objavijo.

Tako so vse opisane delavnice namenjene za nadaljnjo uporabo v šolah ali muzejih. Publikacija vključuje 23 delavnic, ki so razdeljene v pet sklopov, povezanih z železno dobo in arheološkimi raziskavami: rastline in hrana, gradnja in obrt, oblačila in oprema, umetnost in glasba ter arheološke raziskave preteklih krajin. Vsaka delavnica je opremljena s simboli, ki označujejo, za katero starostno skupino je primerna (3–5, 6–9, 10–14 ali 15–18 let), koliko časa je potrebno za izvedbo, kakšni so stroški, kakšne